

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, razen v praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrtinskega peti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Frano Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Iz Bosne in Hercegovine.

Okupacija Bosne in Hercegovine je krvavo in težavno delo. Boji se vedno ponavljajo in še so naše vojske daleč od Sarajeva, kjer jih čaka še glavni trud. Dokazano je zdaj, da sodeluje proti Avstriji oficijalna Turčija, ker se redna turška vojska boja udeležuje.

Dunaj 11. avgusta. Telegram vrhovnega poveljnika iz Žepč poroča 8. t. m. sijajno zmago, dobljeno 7. avgusta mej Maglajem in Žepčami v boji z več nego 6000 vstaši, ki so imeli 4 kanone. Boj katerega se je udeležilo vse mohamedansko prebivalstvo ki stanuje južno od Doboja, začel se je o poludne, ob štirih je bil sovražnik iz prve močne pozicije vržen, ob 6^{1/2} pa iz drugega še močnejšega postavljenja, katero je branil, s koncentričnim izvrstnim sodelovanjem vseh c. kr. vojniki oddelkov; pri tem je bil jeden bataljon anatolskih redivov (redne turške vojske) ujet, drug bataljon je ušel. Izguba sovražnikova je strašno velika.

Kdo je kriv, da dobiva naša država Bosno s tako krvavim trudom? Na to znamo vsi Slovanci odgovorjati, ki smo od početka želeli, da bi bila imela naša monarhija složno in sporazumno z Rusijo postopati. Magjari so do zdaj to našo in vseh pravih Avstrijcev, ter tudi naše avstrijske patrijotične vojske željo znali preprečiti, Andrassy je obetal, da bode njegova politika „brez mečevega udarca“ zmagovala. Nij tako prišlo. Kakšni bodo nasledki? — To pa moramo bralcem v tih preudarek prepuščati, ker v Ljubljani je mej

vsemi avstrijskimi mesti najmenj tiskovne svobode.

Uradna „Wiener Abendpost“ od 10. t. m. zavrača očitjanja, da se z bojišča v Bosni tako malo zve. Ona pravi, da se vsi gotovi dogodki vestno priobčujejo, le poročila o premikanju naših vojsk, katera bi lahko škodljiva bila, se ne pusté prijavljati. Občinstvo je res nepotrpljivo, ali ono naj pomisli, da ne more vsak dan kaj odločilnega prinesiti, ker ima vojska toliko težav premagati. Zato naj avstrijsko prebivalstvo poleg družih žrtev še malo žrtvo potrpljenja prinese na altar domovine. — „Neue Freue Presse“ pa odgovarja, da Hadži Loja gotovo ne bode podučeval se iz avstrijskih novin v gibanju naše vojske. Če mož nemški zna, kar dvomimo, gotovo bode izmišljalim in radolažnim dunajskim nemškim novinarom malo verjel, če prav mu po balonu katere v roke pridejo.

Da je zasedanje Bosne vse težje, nego je Andrassy mislil in prorokoval, ko je poštene ruske ponudbe odbijal, to se zdaj od vseh strani prikazuje. Od malih bojov mej našimi in vstaši, katere so oficijalni telegrami zamolčali, čuje se še le zdaj. Tako so se morali že drugi dan, ko je naša vojska pri Kostanjevici prestopila mejo, boriti z malim oddelkom turških fanatikov, in padlo naših vojakov deset pri tej priliki. Od Kostanjevice do Novega, katera pot je le dve uri dolga, trebalo se je celi dan. Tudi predno so prišli naši v Banjaluko, morali so se meriti z vstaši, katere so sicer prepodili, a je naših zopet nekoliko padlo. Vojska naša prišla je 1. t. m. v

Banjaluko, a uže se je sovražnik od zadej pokazal. Istega dne morali so naši, ki so bili Novi zasedli, umakniti se v Prjedor, ker prikazal se je pred Novim glasovit mohamedanski vodja, Ahmet aga Požderac s 3000 vstaši, a naši bili so v malem številu. Ahmet aga je zasedel Novi, zato tudi naši vojaki, ki so spremljevali živež v Bosno, namenjen za Novi in dalje, se niso upali črez Uno iti. Tostran avstrijske meje so prebivalci vsled tega jako preplašeni, zato je je moral glavar v Podovem oborožiti.

In še jedenkrat o eksekutivnih dražbah.

Iz ptujskega polja 7. avg. [Izv. dop.]

G. — V št. 175 je „Slovenski Narod“ o žalostnej prikazni množenja eksekutivnih dražeb prinesel (prvi. Uredn.) dopisni članek. (Drug je bil v št. 180, 8. avgusta, a pisatelj naslednjega nij mogel še v rokah imeti, kakor datum kaže. Uredn.)

Dovolite, da o tem omenjenem pitanju tudi jaz malo natančneje izpregovorim.

Dražbe posestev so le nasledek žalostne prikazni, in ne žalostna prikazen sama. Ako hočemo to žalostno prikazen dobro razumeti, moramo izvir, uzroke te prikazni iskati, — in ti ležijo v uboženju posestnikov.

Žalostna resnica je, da naši posestniki vedno bolj obubožavajo. — Nij ga skoro posestva, na katerem ne bi barem mal dolg za kako hranilnico zasiguran bil. In če v gruntne knjige pogledamo, se prepričamo, da so se skoro vsi ti dolgovi v zadnjih 10 letih uknjižili. Ti dolgovi še ne bi bili najhujši, ako ne bi za njimi drugi sledili, kateri se lahko vsak

Listek.

Beneški Slovenci.

„O narečji beneških Slovencev“ („O narečji Slavjan, naseljavajuših sv. Petrovski ujezd Videmskoj provincii Italijanskoga Korolevstva“) se imenuje znanstveni spis, kojega je izdelal občeznani naš rojak č. g. Anton Klodič in kojega je ove dneve priobčila imperatorska akademija nauka v št. Peterburgu. Sestavek obsega v velikej osmerki 27 strani in nam kaže po temeljitej študiji podnarečje žalibog politično za nas izgubljenih Slovencev, ki pa še vedno gojijo jezik naš in se vidno zanimajo za napredek naš duševni. Združeni smo vsigdar še po jeziku in Bog daj, da bi v to svrhu delali mej benečanskimi Slovenci bivajoči omikanci.

Spisavatelj in preiskovalec, po rodu benečanski Slovenec, ki je pred kratkim priobčil igro „Materin blagoslov“, nam v omenjenem sestavku strogo znanstveno dokazuje razlike

onega podnarečja z našim pismenim jezikom in staroslovenščino. Naj prej govori o glasoslovju, potem v oblikoslovju in koncem o stavkoslovju. Pridjane so tri „povestnice u beneškem narečji“. Prva naj tu sledi, da razvidijo čestiti bralci „Slov. Naroda“, kojim vesti št. Peterburgske akademije niso pri roci, kako da je podnarečje naših bratov, benečanskih Slovencev:

Zaka se prav' da baba ima zluodjuovo hlavo?

Ankrat sta hodila Ježus an svet Petar po sviete. Paršla sta an dan ta na no majno, an čujte! zluodi an baba sta se tukla ta na nji, sta si jih nasajala, an sta se pulila, da je bluó hrozà videt. Kadar zahleda Kristuš tuo le dié Petru: biež' pomiri jih. Svet Petar buha an hre med nje. Za ih preca pomirit, vetehne suoi meč, odsiáče z nim žlaham zluodju hlavo, an flosk pade na tla. Potada jo odsiáče še bab. Poslied, ku je odsiedku hlave, pride nazaj h Kristušu bardák. Kristuš ha vpraša: Al si jih pomiri. A on pravi: Ja san in odsieku

hlavé. Na tuole ha začne Kristuš krehat' an dié: Ka si takuo stuoru? Biež nazaj an loži jim hor hlavé! Svetega Petra je bluó špot, an kokat sparjen hre nazaj. Vas zmotjen, kir ha je biu Kristuš okrehu, uzame hor zluodjuovo glavó, an jo dene hor na babu, an babju lož hor na zluodja. Ko tuo-le stor', se uarne ta h Kristušu. Kristuš ha upraša: Al' si stuoru, kar san kuazu? A že de, die Petar, san luožu hor hlavé. An Ježus je spoznu da je stuoru Petar use narobe, an je takuó pustil. Od tisteha časa se die, de baba ima zluodjuovo hlavo. —

Koncem vestno priporočamo omenjeni znanstveni sestavek našega gosp. sorojaka vsem za naš jezik se bolj zanimajočim rojakom. *)

Na Stopicah, 10. avgusta 1878.

pf. J. pl. Kl.

*) Sestavek je priobčen v slovenščini, kar nam kaže, da spoštuje št. peterburgska akademija naše narečje.

dan izterjajo, in od katerih se večji odstotki plačevati morajo; in ti še le posestnika v ubožstvo spravijo.

Kateri pa so uzroki tega splošnega uboževanja?

Nam vsem je znano, da smo imeli deset slabih letin.

Velika množina gruntnih posestnikov nij toliko pridelala, da bi skozi leto svojo družino prerediti.

Ali živež nij vse, kar posestnik potrebuje; on mora štibro, delavce plačati, mora deco v šolo pošiljati, mora za družino obleko kupiti itd.

Odkod jemlje tedaj posestnik sredstva za te potrebščine?

Ako v boljših letih nij bil štedljiv, in si za slabe čase nij nič prihranil, mora se premoženja dotakniti, on mora živino, za gospodarjenje potrebno, predati, mora virstvu na kvar gozde trebiti itd.

S tem gospodarjenjem vendar ne izhaja dolžje, nego jedno ali dve leti, potem mora začeti dolgove delati, in dolg je volk; kam z dolgovi v desetih letih pride, to vidimo zdaj, — na kant!

Drugi glavni uzrok so velike štibre. Potrebščine države so velike, in se morajo tudi pokriti.

Ali kedo plača največji del štibre v državi? Kapitalisti, v katerih rokah je zdaj največji del premoženja? Ne, — kedo more kapitalistom v žep videti? Kedo ve, koliko imajo, za koliko se vsako leto njih premoženje pomnoži?

Zemljiški posestnik pa pednja svoje zemlje skriti ne more. Komaj je z velikim trdom in s precejšnjimi stroški muže posušil, krče plodonosno napravil, uže pride finančni mož, konstatira zboljšanje kulture, in povikša mu štibro.

Kaj se pa kapitalistu zgodi, ako pri izposojevanju denarja odstotke od 8% na 12% in še bolj povikša?

Koliko več plača on od tega zboljšanja svojih lahko zasluženih dohodkov? — Nič.

Posestnik umrje, njegovim naslednikom se od zemlje, od vsake živinske glave, od burkelj, od rešeta itd., desetak naloži.

Kapitalist ima svoje premoženje v skrivnej omari, v hranilnici in v papirjih. — Hranilnične knjige se ne glasijo na njegovo, ampak na ime njegovega sina Davida, njegovega vnuka Izaka, njegove hčere Suzane; drugi vrednostni papirji pa so v „paket“ zaviti, in na zavitku stoji: „lastnina moje žene Rebeke“. To imaš!

Tako umrje bogat kapitalist „brez premoženja“, in „kder nič nij, tam tudi cesar nič ne dobi“, pravi pregovor. Kedo pa sme od njegovih naslednikov terjati, da bi od svoje lastnine „mortuarium“ plačevali?

Iz tega vidite, kako lahko se največji del premoženja plačevanju štibre odtegne, in kar kapitalisti skrijejo, mora ubogi kmetski posestnik plačati.

Tu so tedaj v prvej vrsti reforme finančnih postav potrebne, ako se hoče posestniku pomagati, ubožstvu v okom priti.

Ne manj važen uzrok te žalostne prikazni je lehkomišelnost slovenskega posestnika na Štajerskem.

Skušnja nas uči, da je ravno v teh krajih, kjer zemlja najbolj rodi, — v vinogradnih krajih, — največje ubožstvo. Posestnik namreč ne skrbi za naprej, ampak živi „iz roke v usta“. Dokler kaj ima, živi dobro, pije vino

in meso je, in kar mu diši, ne sam, ampak v družbi s sosedi, kadar so pa pridelki požreti, strada, da se mu v trebuh vidi, in mu rebra škripljejo, in dela dolgove uže na novo setev in vinsko trgatve, ker si misli: Bog bode uže zopet dal. Bog pa ne dá vsikdar.

Naš slovenski posestnik pa še tudi nij umen gospodar, on še zemljo obdelava, kakor se je to od svojega očeta naučil; zemlja mu ne služi tako, kakor bi mu pri umnem gospodarjenju lahko služila, njegove potrebščine pa ne ostanejo na jednako konservativnem stališču, ampak vedno rastejo.

Za odpravo lehkomišelnosti in malo umnega gospodarjenja bi prvi učitelji ljudstva, namreč duhovniki in učitelji morda mnogo več lahko storili nego storé.

Do sedanje dobe se duhovniki in učitelji še za svoje polja nijso dosti brigali, ker so biro, tedaj gotov dohodek imeli.

Znano je, da ima pri nas skoro vsak župnik več ali menj zemlje za preužitek. Župnik kot najizobraženejši človek v župniji bi moral svojo zemljo bolj po principih umnega gospodarjenja obdelavati prostemu in neizobraženemu kmetu na izgled; vsako tako virstvo bi moralo imeti izgledno virstvo, da bi se kmet praktično prepričal, ka se z umnim gospodarjenjem dá obilnejši dohodek doseči. To se do sedaj nij zgodilo povsod, da si so častne izjeme.

Učitelji „nove šole“ pa so se marsikje ljudstvu nekako izneverili. Ti rajši „zborujejo“ v okrajnih šolskih zborih, šolskim nadzornikom na čast, in sebi na „slavo“ neke „učene“ predmete — seveda v nemškem jeziku — razpravljajo, šolska mladež pa od njih družega nema, kakor borni „a-b-c“, in še tega ne dobro. Učitelji so sedaj preveliki gospodje, šole pa so skoro da slabejši, kakor so bile. Po takem se ne smemo čuditi, da stari ljudje pisma lastnoročno podpisavajo, njih mladi sini in hčere pa križec delajo.

Da ravno ta stan, kateri se sè svojimi napredujanskimi načeli tako ponaša in baha, za napredek kmetskega ljudstva, in za zboljšanje njegovega materialnega stanja skoro nič ne stori, v tem leži nerazumljiva nedoslednost, in slab instinkt tega stanú.

Derce v nijmamo mej narodom hvala Bogu mnogo, ker smo Slovenci povprek reveži. Ta vrsta ljudstva se vendar v množini v Gradci in v drugih velikih mestih nahaja.

Gradčan Engel hat „et tutti frutti“ njegove baže pišejo slovenskemu kmetu: „čital sem v uradnem časniku, da se bode tvoje posestvo po dražbi prodalo. Pošli mi gruntne pisma, da se prepričam, da li še moreš kako sigurnost dati, jaz ti hočem pomagati, plačš od sto goldinarjev samo 2 goldinarja na mesec“. Kmet si misli: kaj je to, 2 goldinarja na mesec, in gre na limarice, ker ne preračuni, da je 2 goldinarja na mesec 24% na leto. Tako mora kmet na nič priti. Taki „rešitelji“ so velika nevarnost za naše ljudstvo, in mi moramo ljudstvo pred njimi svariti.

Tu smo navedli le nekatere uzroke te žalostne prikazni, in smo ob enem hoteli dokazati, da dražba posestev nij več tako žalosten dogodjaj, kakor njegovi uzroki. Iz narodnogospodarstvenega stališča je bolje, dá obdolženo posestvo v roke takega pride, kateri ima š čim gospodariti, ker posestnik, kateri ima toliko dolga, kolikor vrednosti, ne more več gospodariti in narodno gospodarstvo ima iz-

gubo. Res pa je, da velika večina posestev, katere na dražbo pridejo, več dolgov ima kakor je njena vrednost.

Sloga mej češkim narodom.

Kakor smo uže poročali, zjediniili so se takozvani mlado in staročehi. Izdali so torej sledečo izjavo: „Z ozirom na važnost zdanjega časa in ustrezajoči občnej želji našega naroda, da bi se v njem mir in jednost nastanila, zjediniili so se vsi zaupni možje, ki so bili pri zadnej volitvi v deželni zbor voljeni kot deželni poslanci v obrambo političnih interesov národnih, v to, da bi se izognilo vsem prihodnjim, posebno volitve zadevajočim razporom in prepirom, da si obe stranki ne bosti postavili nasprotnih kandidatov, ampak da bodo skupno predlagane narodnega kandidata podpirali. Ob enem se je tudi sklenilo, da bodo vsi poslanci kraljevine češke, ki so za državno pravo krone češke, za kraljevine češke avtonomijo in narodno jednako pravnost, v bodoče stopili v skupno posvetovanje o vseh, narodu važnih stvareh, zopet v skupni državopravni klub, ki bode imel pravico vsa važna, češki narod, njegovo državno pravo, njegovo avtonomijo in narodnost zadevajoča vprašanja na takov način razsojevati, da bodo manjšino vezali sklepi večine.“

Tako se plasi oficijalna češka izjava vodij obeh strank. Češki časopisi jo pozdravljajo radostno, in tudi poljski Czas jo smatra kot prvi korak k zbliženju vseh avstrijskih Slovanov. Bog daj, da bi res to pomenila.

Češki listi naglašajo to, kar je tudi v izjavi dvakrat naglašeno, da sta se stranki zjediniili le v narodnostnem in avtonomijskem kot glavnem vprašanji. Vsa druga vprašanja, kakor vprašanje svobode, vere itd., se smatra kot postransko, kjer ima lahko vsak svoje prepričanje, da le v glavnem vprašanji: za ohranjenje slovenskega svojega naroda delajo složno in vzajemno. To je posnemanja vredno za vse druge Slované, tudi za nas.

Nesramnost oficijalnih listov.

Hr. — Kakor znano poklican je bil v glavni stan bosenske okupacijske armade, hrvatski državni nadodvetnik dr. Napoleon Špun-Strizić, zet bana Mažuranića, da ondi s tajnim svetnikom Rotkym izdelata začasne uredbe glede pravosodstva v okupiranih deželah. Tajnost uže tudi nij več, da bosti Bosna in Hercegovina spadali pod pravosodno področje zagrebsko, ker bosti podrejeni zagrebskemu prizivnemu sodišču; in ves svet ve, da je Hrvatska v pravnih odnošajih popolnem neodvisna od Magjarske. Samo naši nemški oficijalni listi tega nečejo ali ne smejo vedeti, ker so Hrvatje Slovani in bi bilo nezaslišano, ko bi svet smel izvedeti, da so Slovani prišli do kakovih pravic, do nekoliko svobodnejšega gibanja, ter da se vsled tega razvijajo in napredujejo v vseh strokah, tedaj tudi v pravosodji. Zato je poročala dunajska nemška „Abendpost“ in za njo vsi drugi nemški oficijalni listi, da ogerski državni nadodvetnik Špun izdeluje z Rotkym pravosodne načrte ter da se bo teško če ne, za okupirani deželi sprejela ogerska pravosodna uprava. Ali nij to nesramnost? — Kadar se ima v našej oficijalnej žurnalistiki komu izreči javno pripoznanje, mora isti biti Nemec, Magjar ali pa Italijan. Te tri se v novinah podpirajo celo v njihovih krivičnih pretenzijah, Slovan pa se

prezira in v nemško-novinarske javnosti niti imenovan biti ne sme!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 12. avgusta.

Za **deželne zbornice** so tedaj zdaj povsod volitve razpisane, kjer deželni zbor nij uže lani sestavljen bil. V Bukovini bodo 12. sept., na Časchem pa bodo 17. za kmete, 19. za mesta, in 23. sept. za veliko posestvo.

Nemški listi so češko izjavo zaupnih mož obeh narodnih strank prinesli, in po svoje opazke zraven stavili. Večina jih po svoje šegi le psuje, a „D. Ztg.“ z ozirom na to vendar pravi, da „Nemci tudi ne leže na cveticah“ in so le Magjari gospodje v Avstriji. Da bi se jim to gospodstvo iz rok iztrgalo, — svetuje omenjeni časopis — morali bi se čehi z Nemci združiti. — Ko bi le Nemci za možnost tega kedaj kaj stori.

Ogerski minister Tisza je vendar voljen, in sicer z Szent Györgyji na Erdeljskem.

Vnanje države.

Angleške „Daily News“ poročajo, da se oboroženo prebivalstvo v Batumu pripravlja na upor zoper rusko okupacijo. (Torej tudi tu se najbrž kaže angleška intriga.)

Novi **papežev** tajnik, kardinal Nina, v svoji okrožnici na nuncije pravi, da se bode držal politike Franchijeve. On priporoča mirnost, da se ne narejajo brezkoristne zadrege, in da se oblastim pokaže, da se papeški stol prizadeva v prijateljstvu z njimi živeti.

Na **Nemškem** je bil pri ožjih volitvah v Draždanih voljen socijalni demokrat Bebel s 11.618 glasovi proti ministru Friesnu, ki je imel 10.697 glasov. — Pri ožjih volitvah v Darmstadtu in Hagenu sta bila voljena na prednjaka. — V glavnem mestu Bavarske, v Monakovem, pa je zmagal kandidat katoliškega centra Ruppert, ki je dobil 9743 glasov proti narodno-liberalcu Stauffenbergu, ki je imel le 6264 glasov. Za Rupperta so glasovali tudi socijalni demokrati, ker je obljubil glasovati zoper povečanje davkov in zoper izjemne pogoje. Ruppert je nemšk separatist.

Dopisi.

Iz Zatične 8. avg. [Izv. dopis.]

V nedeljo 4. avgusta ob sedmih uri zvečer so napravili zatiški dijaki, dva gg. učitelja in nekateri uradniki v knjižnični dvorani zatiškega kloštra koncert v korist ubogih družin poklicanih rezervnikov na Kranjskem. — Udeležitev je bila obilna. V krasno okinčani dvorani se je zbralo celo nad dve sto oseb iz višjih in nižjih krogov, kar je za deželo veliko. — Program je obsegal sledeče točke: 1. „Jadransko morje“, moški zbor; A. Hajdrih. 2. Iz opere „Trovatore“ od J. Verdi. 1. akt, III. scena duetto: „Deserto sulla terra“. 3. „Pri zibeli“, čvets.; Kamilo Mašek. 4. „Lovska popotnica“, tirolska ljudska pesen. 5. 19. „Sonata“ št. 1. allegro, in št. 2. adagio; J. Haydn, na glasoviru sviral g. L. Hudovernik. 6. „Pozdrav“, moški zbor s bariton-solo; A. Nedved. 7. „Waldandacht“, moški zbor s tenor-solo; F. Abt. 8. „Lehko noč“, čveterospev; A. Hajdrih. 9. Iz opere „Trovatore“; J. Verdi. 3. akt. Coro d'introduzione: „Orco dadi ma fra pocco.“ — Poleg tega je bilo mej 5. in 6. točko srečkanje na dobitke, katerih je bilo nekaj nad petdeset, katere je pa malo da ne vseh hvale vredni g. učitelj Kovač okolo milodarnih gospodov in gospej nabral. — Kakor iz programa izpoznate, niso bile same slovenske pesni ampak tudi nemške, ker delalo se je vse kolikor mogoče „nevtrarno“, kar nij posebno hvale vredno; a komur so znane naše okoliščine, nam ne bode za zlo jemal, kajti g.

okrajni glavar dobro zato skrbi, da bi se tudi tukaj narodni duh preveč ne budil, kar bi bilo pa jako potrebno, kajti priprosto ljudstvo se svoje slovenske narodnosti še tako malo zaveda, kakor malo kje, ter še vedno onega časti, ki „nemško“ lomi ali govori, in kako bi tudi ne, vsaj nemajo priložnosti slovenskih novin čitati. Posameznih točk ne bodem kritikoval. Izpeljale so se v splošno pohvalo občin stva in jedina nejevolja, ki se je čula, je bila radi slabe postrežbe in pa, da se je pred srečkanjem nemško govorilo, da si tudi so vsi gostje slovensko umeli. — Vi pa slovenski učitelji in dijaci, ki imate morebiti lepšo priliko in menj zaprek, in vam je tudi beseda prosta, napravite kaj jednacega, to bode koristilo zapuščenim sirotam, vam samim pa bode v kratek čas in ponos.

Iz Reke 10. avg. [Izv. dop.] Kakor znano voli Reka v ogerski državni zbor jednega poslanca. Do sedaj je zastopal naše mesto g. Luigi Peretti, a ker nij našel dovolj podpore pri vladnej stranki, — katerej je spadal — pri obnovljenji pogodbe z avstr. Lloydom, potezavši se za korist luke reške in za naše interese, je izstopil iz vladne stranke. Komaj so naši magjaroni to slišali, da hoče uamreč reški poslanec vladi opanirati, poslali so mu takoj nezaupnico, na kar je g. Peretti poslanstvu se odpovedal. Vlada je na to novo volitev razpisala, volilci so prišli volit — koga? Peter ali Pavel, sila kola lomi in izvolili so našega guvernerja Szápárya, ali glej siromaštva! Gospod grof nijso hoteli poslanstva sprejeti, rekoč, da morejo na svojem mestu dovolj koristiti Rečanom. Hudobni ljudje pa hočejo vedeti, da g. grof za to nij hotel sprejeti poslanstva, ker se je udeležilo volitve tako pičlo število, da je iz njega izprevidel, da nij pravi ljudski poslanec.

Mej tem so bile razpisane volitve za ogerski državni zbor in zopet so bili Rečani brez kandidata: pardon! Ozrli so se daleč gor v „orszag“ in evo ti g. Thota, ki je radovoljno sprejel poslanstvo. Ali zopet smola! G. Thot je bil izvoljen v Nitri, torej se je Rečanom uže ob 11. uri zahvalil. Zadnji trenutek brez poslanca! kaj bo to!! Ali čuj! bumf!! slišalo se je iz Debreczina. Kdo je tako globoko padel? Urno so pritekli reški Samaritani in „Viva Colomanno Tisza deputato di Fiume“ smo čitali denes na ogleh nabitih plakatih z magjarskimi bojami in lakti dolgimi črkami. „Viva L. Peretti!“ se čita na drugih tikoma prvih stoječih plakatih z bojami reškega mesta. Kdo bode zmagal? Teško je uganiti, kajti naši volilci nemajo pravega prepričanja, in kjer bo hujša agitacija, tam bo zmaga. Kaj pa, ko bi se g. Tiszi kaj enakega primerilo, kakor v Debreczinu? To bi bil še hujši udarec za Magjare, kajti če zmaga g. Peretti, bo kakor poprej vladi oponiral; torej bodo naši magjaroni gledali, da bo na vsak način izvoljen g. Tisza.

Samo tukajšnjo magjaronsko glasilo pripozna, da g. Peretti pozna boljše zadeve naše nego g. Tisza, da pa bi ne mogel ničesar storiti za našo korist, ker bi spadal k opiziciji, koja bode ostala v manjšini. O g. Tiszi pa pravi, da čeravno dosedaj nij storil nič za Reko, da je pa pričakovati, da se bode potem uže iz hvaležnosti kaj za Reko pobrigal, ako bode izvoljen.

Tudi v hrvatski sabor ima Reka voliti dva poslanca, ali vsemogočen župan Cistta vrgel je zadevni banov poziv v soglasju z me-

stnim zastopstvom „ad acta“. In zastopniki v hrvatskem sabortu se zato tako malo zmenijo!

Domače stvari.

— (Padli in ranjeni vojaki slovenskih polkov.) Dozdaj vemo za gotovo, da so padli in ranjeni v boji pri Varčar-Vakufu: Padel je od Kuhnovec nadlejtentant Herman Doksat, iz Postojne, jako priljubljen in vrl oficir. Teško ranjeni so; stotnik Kopriva, in lejtentanta Ambrožič in Jos. Črne. — V boji pri Čitluku v Hercegovini so bili teško ranjeni slovenski lovci: Janez Burger, Jakob Podič, Matej Pisec in Jakob Tipolj. Poslednji se dobro zdravé. — Govori se sicer še veliko več, a za gotovo dozdaj nij še nič drugega znano, zato počakajmo predno verujemo.

— (G. Gregorec, urednik „Slovenskega Gospodarja“) je iz osebnih vzrokov in iz strahopetnosti pred eventualnim zaporom največjemu sovražniku Slovenstva na Štajerskem, Seidlu dal častno izjavo. Zato od „Slovenca“ in od naših dopisnikov pokaran, ljuti se zdaj nad urednikom „Slov. Nar.“ Svojo osobo skriva za stranko in psuje, ter celó žuga, on, strahopetnež. Ker so volitve pred durmi nečemo polemizirati.

— (Nagrada 200 gold.) je razpisana od novomeške sodnije za tistega, kateri bi prijel in izročil jej Antona Ajstra, 33 let starega kmeta iz Krške vasi, kakeri je obdolžen umora. On je srednje velikosti, bolj slab, ima sive oči, upadeno lice, rujave lase in brke nosi.

— (Iz Logatca) se nam piše: Z začetkom tega meseca se je tukaj odprl cementarski urad.

— (Iz kamne gorice) se nam piše: V četrtek je bil k nam prišel gospod škof dr. Pogačar. Bil je slovesno sprejet od duhovščine, občine, na čelu g. župan Kapus žl. Pichelstein, in od šolske mladine. Ves trg je bil slovesno okinčan, možnarji so pokali in mnogo slovenskih zastav je kazalo, da je kamna gorica vedno naroden trg. Zvečer istega dne se je peljal škof v Kropo, katera je bila popolnem razsvetljena. Na mnogih krajih se je užigal umeteljni ogenj, ves trg pa je bil okinčan z zastavami trobojncami. Naj vam še naznam, da v kapusovej hiši prebiva nekaj časa g. avstrijski generalni konzul pl. Pilat iz Benedek, tisti, kateremu so laški rovarji pred kratkim odtrgali s palače avstrijski grb. Gospod generalni konzul je jako uljuden mož in uže več let po leti prebiva v gorenjskih krajih.

— (Iz Medvoda) se nam piše 10. t. m.: Včeraj zvečer vrnil se je ljubljanski g. knezoškof dr. Pogačar od kanoničnih vizitacij in birmovanja po Gorenjskem, kjer se je mudil 13 dnij, zopet v svoj poletni grad na Goricanah pri Medvodah. Kakor se poroča, sprejet je bil povsod z veseljem. Veliko se je storilo v cerkvah po deželi, kojih nekatere so bile dosedaj v jako zanemarjenem stanu. Isto tako si mnogo prizadeva g. knezoškof po „cecilj. društvu“, čegar pokrovitelj je on, vpejati zopet po vsej škofiji pravo cerkveno petje in glasbo na podlagi cerkvenih določil. To je posebno pokazal pri zadnjem občenem zborovanji „cecilj. društva“ 24. jul. t. l., kjer nij le z veseljem pozdravil dosedanji napredek društva, temveč tudi obljubil z vsemi močmi delati na to, da se odpravi iz cerkvenega kora ono petje in godba, ki ljudstvo spominja bolj na javne veselice, kakor na službo božjo. (Uže vse prav in lepo; a po drugej strani se

je pa po necih zdanjih prikaznih bati, da „celjsko društvo“ izpodriva narodno slovensko petje, besedo sv. Cirila in Metoda, iz cerkva, in latinščino vsiljuje. Ur.)

— (Ogenj na južnej železnici.) Piše se nam, da mej Divačo i Sežano se je 10. avgusta ob 7. uri tik Sežane jeden vagon okolo 100 centov špirita vnel, ker se mu je os zlo mila — so vsled tega kolesa iz tira ven p. dle, in je popolnoma zgorel. Gasiti nij bilo mogoče ker nij bilo precej v začetku pomoči. Ker se tak ogenj k sreči le prav redko kedaj peti, zato je bilo pa tudi vse polno okolo njega gledajočega občinstva iz Sežane, pa se je res tudi prav lepo videlo. Sreča, da nij bilo nobedne hiše blizu in tudi nobedne sape. Škoda zna biti okolo 6000 gold. velika. Berzovlak in poštni vlak, ki gresta zjutraj iz Trsta, ča kati sta morala v Sežani, prvi 3, drugi 2 uri.

— (Poreški škof.) „Slovenca“ se telegrafira z Dunaja 9. avgusta, da je g. Glavina v soboto pri nunciju storil slovesno obljubo (professio fidei) kot poreški škof.

— (Duhovnih vaj) v Mariboru se je z mil. knezom in škofom udeležilo 63 duhovnikov. Vodil jih je graški dominikan č. g. Henrik Denifle.

— (Na c. k. višjeje kmetijskejšoli dunajske) so razpisane za prihodnje leto 4 državne štipendije po 400 gld. in sicer dve za učence kmetijstva, dve pa za učence gozdarstva. Prošnje naj se pošiljajo do 25. septembra ministerstvu uka in bogočastja. Prošnji naj se priloži ubožni list in spričevalo mature gimnazijske ali višje realkine.

— (Padel je v Trstu) nek mornar na angleškem parniku z visokega jambora na krov, ter se je tako polomil, da bode težko pri življenji ostal. — Nek zidar pal je visoko z hiše in je zbil mej padcem dva druga moža v apno. Nesrečneže so prenesli takoj v bolnico. — Tudi drug mornar na italijanske ladiji je pal z visokega jambora, ter si obe nogi zlomil. — Prav tam blizu se je 9letni šolarček lehkomišljeno zagledal in pal v morje, pa so še živega izvlekli. — J. Ferluga, 58letni oče, je po noči v Koloniji poleg Trsta v vodnjak pal in utonil.

— (Odbor kranjske družbe kmetijske) je ono nedeljo imel sejo, v kateri se je mej drugim sklenilo to-le: Ker je slavno ministerstvo kmetijstva odobrilo predloge subvencijskega odbora, se razpiše premije (v znesku 500 gold.) za umno obdelovanje seno žetij in zasadbo gozdnega drevja (tudi v znesku 500 gold.); v podporo novih sirarskih družeb hoče sl. ministerstvo dati 600 gold., za nakup plemenskih bikov pa je že dalo 1800 gold. — Prošnja krajnega šolskega sveta v Žalni za denarno podporo čebelarstva se nij mogla vslišati zato, ker družba kmetijska letos nij dobila nobedne subvencije, pač pa čebelarstva družba; vslišala pa se je prošnja gosp. Japlja, učitelja v Šenčurji poleg Kranja, ki je po svojej šolskej mladini letos dal 90.950 škodljivih metuljev nabrati, ter se mu je dalo 15 gold., da jih obrne za darila pridnej mladini. — Za radovljiško kmetijsko podružnico se je izvolil nov odbor, kateremu je predsednik gosp. Fr. Legat, posestnik v Lescah, za odbornike g. Fr. Hudovernik (predsednika namestnik), gosp. Jan. Wucherer, gosp. Val. Sturm in gosp. Anton Wester. Poročilo je centralni odbor zadostno na znanje vzel, isto tako tudi poročilo podružnic Vipavske, ki se je pomnožila z mno

gimi udi, da napravi, kakor lani, tako tudi letos 8. dne septembra javno tombolo z dobitki koristnega kmetijskega orodja in pa razstavo grozdja in vina. — Želji glavnega odbora za obdelovanje ljubljanskega mahu, naj bi mu družba kmetijska odstopila za pisarnična opravila eno svojih sob, in še dvema drugima željama hoče centralni odbor rad vstreči po dogovoru z njim. — Konečno je stavil dr. Bleiweis predlog: naj se družba kmetijska obrne na sl. ministerstvo kmetijstva, da blagovoli delati na to, da se onim posestnikom manjših kmetij na Kranjskem, ki so morali v vojaško službo stopiti in dom svoj brez gospodarja zapustiti, za čas njihove vojaške službe oprostijo gruntne davka. Ta predlog, ki ga je poročevalec podprl s temeljitimi razlogi, kazavi na to, da če država in dežela skrbite za rodovine svojih uradnikov, bi le pravično bilo, da bi država nekoliko skrbela tudi za rodovine kmetijskih posestnikov, ki se v vojaški službi žrtvujejo državi, pa njej največ dohodkov po davkih dajejo, je bil soglasno sprejet z dostavkom g. predsednika barona Wurzbacha, da bi se vse tiste od svojih gospodarjev zapuščene kmetije začasno oprostile davka, katere z dokladami vred menj kot 100 gold. davka na leto plačujejo.

Razne vesti.

* (Sè stolpa padla) je v Mimonji na Češkem hči nekega tamošnjega uradnika. Ljudje so videli nesrečnico na prilepku ali simsu in zvoniku nad uro stati, kako je roki vila in se skušala rešiti; a predno je prišla pomoč, padla je s stolpa na tla pred cerkvijo in se ubila.

* (Morski roparji) so se zopet v turškem morji pokazali. Prijatelj nam je poročal to-le: Ko smo v turškem morji jadrali, prišel je čoln proti ladiji; ljudje v njem so zahtevali, naj bi jim kapitan naznanil pot, ker so se zgubili. Kapitan vidi, da jih je 20 v čolnu, zato reče, da samo dva smeta na ladijo, pa ko so le hoteli vsi s silo na ladijo, oborožili so se mornarji in jih prognali. Svetujemo vsem kapitanom, naj se za onodna pota preskrbe z orožjem, vojne ladije pa bi morale one kraje pogostoma obhajati in poloviti morske roparje.

* (Mornarska statistika večjih držav) kaže te le številke o trgovinskih brodovih na jadra: Angleška ima 17.765 ladij, severna Amerika 6.307, Norveška 4.135, Laška 4.402, Nemčija 3.300, Španska 2.024, Ruska 1.802, Švedska 1.941, Holandska 1.258, Av-

strija 652, Danemarka 1.203, Južna Amerika 355, Portugalska 441, Turčija 300, Azija 56, srednja Amerika 57, Belgija 25, Liberja v Afriki 5. Trgovskih parnikov imajo: Angleži 3.133, severna Amerika 542, Francoska 272, Nemčija 220, Španska 224, Grška 2.024, Holandija 110, Rusija 144, Italija 110, Švedska 210, Avstrija 74, Danemarka 96, Norvežija 122, Južna Amerika 82, Belgija 25, Azija 22, Turčija Egipt 33, Portugal 26, srednja Amerika 13, Grška 12, vojne ladije tu niso omenjene.

Ljubljanska borza 11. avgusta.

(izvirno telegrafsko poročilo.)			
Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	63 gld.	35	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	65	65	"
Zlata renta . . .	73	80	"
1860 drž. posojilo . . .	111	80	"
Akcije narodne banke . . .	820	—	"
Kreditne akcije . . .	263	30	"
London . . .	115	85	"
Napol . . .	9	28	"
C. kr. cekini . . .	5	51	"
Srebro . . .	100	90	"
Državne marke . . .	57	05	"

Omožiti

želite se dve prijateljici, lepi, omikani, črnooki, 18 do 20 let stari. Mlajša ima 2000 gold., starejša 3000 gold. Primerno premoženje se zahteva. Naslov: Ljudmila 20 št., Milka 18 št. v Komnu. (255)

Štev. 4719.

(251—3)

Naznanilo.

Zarad snaženja prostorov bo kranjska deželna blagajnica od 11. do vštetega 14. avgusta zaprta.

Deželni odbor kranjski.

V Ljubljani, dne 1. avgusta 1878.

Marko Wir empfehlen geschätzt als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenmäntel, Wagendecken (Plachen), Bettelagen, Zeltstoffe

der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne

in Wien, Neubau, Zollergasse 2,

Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

(159—44)

Brod

so prodaja in 100 seznejev vrvi. — Povpraša naj se pri A. Smrekurji v Sevnici. (246—3)

Prvi, pravi, blagoslovi Janez Hoff-ovi sladni preparati imajo varstveno marko, uknjženo v c. kr. av.-og. državah. (Slika iznajdnika Janez Hoff-a). Sladna kava in moka za otroke 44krat odlikovani. (Ustanovljenje poslovanja 1847.)

Bolnim v želodci itd.

C. kr. dvornej fabriki sladnih preparatov c. kr. sveta in dvornemu preskrbevalcu skoro vseh evropskih vladarjev, gospodu Janezu Hoff-u, lastniku zlatega križca s krono za usluge, vitezu visocih nemških redov itd. itd.

Oldenburg, 15. junija 1878. Vaše Janez Hoff-ovo zdravilno pivo od sladnega ekstrakta ukrepilo je jako mojo mater pri boleznih v želodci.

A. Struck,

Donnerschwerstrasse 43.

Behle. Prosim pošljite mi zopet Vaše izvrstne Janez Hoff-ove sladne zdravilne čokolade.

Grad Kunzendorf pri Freiburgu. Vaša Janez Hoff-ova zdravilna čokoladna moka od sladu močno vpliva na otroke, in kakor sem se tudi preveril, tudi na stare ljudi. Zato vas prosim, da mi pošljete še nekoliko skatlic.

Baron pl. Jacobi-Köst.

Faldenburg. Izvrstna je Vaša Janez Hoff-ova zdravilna čokolada od sladu, kakor tudi tako Vaš Janez Hoff-ov prani bonbon od sladu. Skoraj čudovito me je oboje mojega zastarelega kašlja ozdravilo. Prosim Vas, da mi še pošljete.

B. pl. Zedlitz-Neudorf.

Nizza. Izvolite mi svoje Janez Hoff-ovega koncentriranega sladnega ekstrakta, ki je svoj dobri vpliv bolnim na prsih in pljučah dokazal, še nekoliko poslati.

F. Minghetti.

Dobiva se pri lekarju G. Piccoli v Ljubljani.

Prodajalci dobivajo ceneje. (241—3)

Prvi, pravi, slez odpravljajoči, blagoslovi Janez Hoff-ov prsi sladni bonbon je v vsakem papirju, ter je bil v 30letnem obstanku poslovanja 44krat odlikan.

Evropa: Polak iz Dunaja. Pri Slonu: Valentin iz Dunaja. Pri Slonu: Dittich iz Vipave. — Traun iz Dunaja. — D. Kazimuh iz Grada. — Badinger iz Trsta. Pri Malicu: Hoffschier iz Grada. — Kavritz iz Dunaja. — Hubad iz Prnja. — Hirsch iz Trsta. — Stechhan iz Dunaja. — Canditt iz Berlina. — Graf Montecunoli iz Metterberga. Pri bavarskem dvoru: Kumer iz Maribora. — Reiner iz Trsta. — Baron Schweiger iz Gorjanskega grada.

10. avgusta: Tufci.